

Pomnik Tadeusza Kościuszki

Ewa Faryaszewska

Płuczka Polska

Ciekawostki historyczne

W tym roku mija 260 lat od urodzin Tadeusza Kościuszki. Jego pierwszy pomnik w Dąbrowie Górniczej odsłonięto w 1917 roku u zbiegu ulic Sobieskiego i Kościuszki. Został on zniszczony w czasie II wojny światowej. Ponownie odsłonięto pomnik Naczelnika już w innej formie plastycznej w 1972 roku. [AR]

Nazwano ją „Polską Brigitte Bardot czasu wojny”. **Ewa Faryaszewska** to dąbrowianka z Pokolenia Kolumbów. Jej ojciec był dyrektorem kopalni „Flora”. Mając osiemnaście lat przeprowadziła się do stolicy, gdzie rozpoczęła naukę malarstwa na ASP. Po wybuchu wojny działała w konspiracji (ps. „Ewa”). Podczas Powstania Warszawskiego była łączniczką batalionu „Wigry”, awansowaną do stopnia kaprała. Ratowała zabytki kultury i dokumentowała fotografiami Warszawę. Ciężko ranna zmarła 28 sierpnia 1944 roku. [MC]

Płuczka Polska – to jeden z ciekawszych zabytków, które można zobaczyć w dąbrowskim muzeum. Płuczkę tę odkryto w Hutkach k. Bolesławia. Została ona wykonana z jednego pnia jodły. Dzięki badaniom dendrochronologicznym wiemy, że drzewo to zostało ścięte w 1444 roku. W korycie płuczki odbywał się wstępny etap przygotowania rudy ołowiu do wytopu, czyli jej optukiwanie. Ten drewniany średniowieczny zabytek jest unikatowym eksponatem, obrazującym dziedzictwo przemysłowe Zagłębia Dąbrowskiego. [JT]

Skarb hutnika

Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Zapraszam do odwiedzenia wystawy pt. „Historia co srebrem i węglem pisana, czyli o przemyśle w Zagłębiu Dąbrowskim”. Na tej ekspozycji oprócz wspomnianej wyżej płuczki znajdą Państwo tzw. „Skarb hutnika” oraz średniowieczne płacidła, którymi posługiwano się w Polsce przed wprowadzeniem monet. Ciekawym elementem wystawy jest rekonstrukcja pieca hutniczego z XII wieku, który stał w hucie odnalezionej przez archeologów w Dąbrowie Górniczej-Łośniu. W dalszej części wystawy zachęcam do obejrzenia popiersia Feliksa Verdiego, które zostało wykonane w Paryżu w 1879 roku przez Augusta Bartholdiego – twórcę Statui Wolności w Nowym Jorku. Niewątpliwą atrakcją ekspozycji jest pierwsza mapa Zagłębia Dąbrowskiego wykonana przez Jana Mariana Hempla w 1856 roku.

Wydawca
Dąbrowskiego
Kuriera Muzealnego:
Muzeum Miejskie
„Sztzygarka”
sekretariat@muzeum-dabrowa.pl

Redaktor:
Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Autorzy:
Krzysztof Borda
Magdalena Cyankiewicz
Zygmunt Imielski
Arkadiusz Rybak
Joanna Tokaj

Opracowanie graficzne:
Elżbieta Jankowska

Ilustracje:
archiwum Muzeum

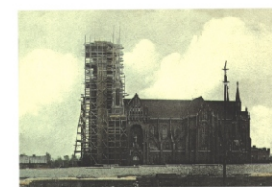
Dąbrowski Kurier Muzealny

Nr 3/2016

Centrum Dąbrowy Górniczej tuż przed wybuchem I wojny światowej

Bazylika Najświętszej Maryi Panny Anielskiej powstała w latach 1898–1912. Budowlę zaprojektował Józef Stefan Pomianowski. Ogromny, neogotycki kościół ma nawę główną o wysokości 22 metrów, podczas gdy uważany za największy w Polsce kościół mariacki w Gdańsku ma nawy

osiągające od 27 do 29 metrów. Sanktuarium z cudowną figurą Matki Boskiej Anielskiej odwiedził 19 maja 1968 roku prymas Stefan Wyszyński i metropolita krakowski Karol Wojtyła. Dokonali oni koronacji łaskami słynącej figury koronami papieża Pawła VI.

Muzeum Miejskie „Sztzygarka”
w Dąbrowie Górniczej
www.muzeum-dabrowa.pl

100 LAT
DĄBROWY GÓRNICZEJ

DG
DĄBROWA
GÓRNICZA
dla aktywnych

Szanowny Czytelniku!

Zapraszamy do lektury trzeciego Dąbrowskiego Kuriera Muzealnego. Polecamy tekst poświęcony kosmonautom w Dąbrowie Górniczej. Zapraszamy także do odwiedzenia Muzeum, gdzie znajduje się jedyna w Polsce XV-wieczna drewniana płuczka do rud ołowiu.

Życzymy interesującej lektury.

Arkadiusz Rybak
Dyrektor
Muzeum Miejskiego
„SztYGarka”

Sylwia Winiarek
Rzecznik Prasowy
Biuro Komunikacji
ArcelorMittal Poland

Hutniczy ruch stowarzyszeniowy w Dąbrowie Górniczej część I

Zygmunt Imielski
zygmunt.imielski@arcelormittal.com

Historia ruchu stowarzyszeniowego w Polsce niemal od początku związana była z naszym miastem. Mieszkający tutaj od 1886 roku Stanisław Kontkiewicz objął stanowisko dyrektora kopalni „Flora”. Był on także od 1896 roku prezesem założonej przez siebie Sekcji Górniczo-Hutniczej Towarzystwa Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu w Dąbrowie Górniczej. W miejscowej Szkole Górniczej „SztYGarce”, przy organizacji której brał udział, wykładał geologię i mineralogię, propagując polską terminologię mineralogiczną. Z ramienia Petersburskiego Towarzystwa Mineralogicznego badał geologię Wyżyny Krakowskiej i Górnego Śląska, m.in. z zamiarem wykonania mapy geologicznej Dąbrowskiego Zagłębia Węglowego. Prężna praca organizacji zaowocowała m.in. wydawaniem w Dąbrowie Górniczej od października 1903 roku periodycznego czasopisma „Przegląd Górniczo-Hutniczy”. W grudniu 1930 roku organizacja podzieliła się na dwa stowarzyszenia: górników i hutników. Powstałe Stowarzyszenie Hutników Polskich stanowi pierwowzór obecnego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Polsce. Stowarzyszenie reaktywowane w 1945 roku kontynuuje działalność w Dąbrowie Górniczej do dziś. Działają tu jedno z najstarszych Kół SITPH: od 1946 roku Koło przy Hucie im. F. Dzierżyńskiego (obecnie Bankowa) i od 1957 roku Koło przy Zakładzie Przerobu Żłomu Metali.

Astronauci w Dąbrowie Górniczej

Krzysztof Borda
kborda@muzeum-dabrowa.pl

W zbiorach Muzeum Miejskiego „SztYGarka” znajduje się zdjęcie Walentyny Tierieszkowej z odręczną dedykacją dla Aleksandra Zawadzkiego. Podarunek ten został przekazany podczas wizyty kosmonautki w Polsce, którą odbyła razem z Walerym Bykowskim w 1963 roku. Walentyna i Walery przyjechali do województwa katowickiego 26 października. Podczas trasy, która wiodła od Częstochowy po Rudę Śląską, kosmonauci odwiedzali zakłady pracy i spotykali się ze społeczeństwem. Zdjęcie w naszych zbiorach jest datowane na 28 października, czyli na sam koniec pobytu Walentyny na Śląsku. Tierieszkową, ze względu na niskie pochodzenie i determinację, z jaką dotarła na wyżyny kariery, nazywano wtedy „Kosmicznym Kopciuszkiem”. Niestety podczas swojej wizyty nie dotarła do Dąbrowy Górniczej. Została jednak po niej pamiątka w postaci wspomnianego zdjęcia z dedykacją, które poprzez dawne Muzeum im. Aleksandra Zawadzkiego trafiło do „SztYGarki”.

Dopiero w kilka lat po odwiedzinach rosyjskich kosmonautów Zagłębie doczekało się wizyty pierwszego Polaka w kosmosie. 26 lipca 1978 roku załoga statku Sojuz 30: Mirosław Hermaszewski i Piotr Klimuk, odwiedziła Dąbrowę Górniczą. Powitano ich jak prawdziwych bohaterów, z pełnymi honorami. Pod Pałacem Kultury Zagłębia odbyła się uroczystość, podczas której kosmonauci spotkali się ze społeczeństwem i władzami miasta. Goście odwiedzili również Hutę Katowice, zwiedzali rejon wielkich pieców i świeżo oddaną do użytku walcownię. Z wizyty zachowało się w zbiorach muzealnych wiele zdjęć oraz okolicznościowy egzemplarz gazety zakładowej „Błyskawica”. Obecnie mało kto już pamięta o czasach „pionierów kosmosu” i o tym, jak wielkie emocje wzbudzał wyścig o palmę pierwszeństwa w kosmonautyce.

Walentyna Tierieszkowa, fotografia z 1963 r.

Gazeta zakładu Huta Katowice – „Błyskawica”